

2BLACKDOT..

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

29 Haziran 2026 – Sayı 115

Bu hizmet size 2blackdot ve Tema Grup tarafından ücretsiz verilmektedir. Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.

Hazırlayan: Hakan Çalışkantürk

2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

*** Yasal Uyarı:*** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; a racı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, kar yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde ve surette olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı 2blackdot ve Hakan Çalışkantürk sorumlu tutulamaz.

Birleşik Krallık'ta Siyasi Deprem: Keir Starmer'ın İstifası ve Küresel Etkileri

22 Haziran 2026 tarihinde Keir Starmer'in istifası, Birleşik Krallık'ta yerel seçim yenilgileri, etik skandallar ve savunma harcamaları krizleriyle tetiklenen, on yılda yedinci başbakan değişimiyle sonuçlanan bir siyasi deprem yarattı. Bu durum, Donald Trump'ın dış baskıları ve yükselen sağ popülizm (Reform UK) ile birleşerek, Ukrayna'ya destek, Avrupa savunma mimarisi ve Brexit sonrası AB-İngiltere ilişkileri üzerinde ciddi belirsizlikler oluşturdu.

İSTİFANIN PERDE ARKASI: İÇ SİYASİ NEDENLER

Yerel Seçimlerde Büyük Kayıp

Mayıs 2026 yerel seçimlerinde İşçi Partisi, 35 belediye meclisinin kontrolünü ve mevcut koltuklarının %60'ını (yaklaşık 1.500 koltuk) kaybetti.

Mandelson/Epstein Skandalı

Peter Mandelson'ın Jeffrey Epstein ile ilişkisinin ortaya çıkması ve Starmer'ın bu konuda parlamentoyu yanılttığı iddiaları, hükümetin etik meşruiyetini sarstı.

Savunma Harcamaları Krizi

Savunma Bakanı John Healey, askeri harcamaların yetersizliğini gerekçe göstererek istifa etti ve Starmer'ın kendi kabinesindeki otoritesini zayıflattı.

Andy Burnham'ın Yükselişi

18 Haziran'da yapılan ara seçimde Andy Burnham'ın elde ettiği ezici zafer, parti içinde Starmer'a karşı somut ve güçlü bir alternatif oluştuğunu kanıtladı.

TRUMP FAKTÖRÜ VE DIŞ BASKILAR

Savunma ve Enerji Politikası Eleştirileri

Donald Trump, Starmer'ı rüzgar enerjisi politikaları nedeniyle eleştirirken ("enerjiyi mahvediyor"), savunma harcamalarının artırılması konusunda sürekli baskı uyguladı.

İran Krizi ve ABD Üsleri

İngiliz askeri tesislerinin ABD tarafından kullanımı konusundaki anlaşmazlıklar, Starmer'ın Washington ile ilişkilerinde kalıcı çatlaklar oluşturdu.

Reform UK ve Popülizm Bağlantısı

Trump'ın müttefiki Nigel Farage liderliğindeki Reform UK'nin yükselişi, Starmer'ın merkez siyaset stratejisinin başarısız olmasına neden oldu.

AVRUPA GÜVENLİĞİ VE AB İLİŞKİLERİ

Ukrayna Desteğinde Liderlik Kaybı

Starmer, Ukrayna'ya yardım sağlayan 35 devletlik "Gönüllüler Koalisyonu" nun öncülerinden biriydi; ayrılışı bu ittifakın ivmesini etkileyebilir.

Ertelenen AB-İngiltere Zirvesi

22 Temmuz'da yapılması planlanan ve ekonomik/güvenlik yakınlaşmasını hedefleyen kritik zirve, istifa nedeniyle belirsiz bir tarihe ertelendi.

SİYASİ İSTİKRARSIZLIK GÖSTERGESİ

E3 Formatı ve Stratejik Özerklik

İngiltere, Fransa ve Almanya (E3) arasındaki dış politika koordinasyonu, ABD'nin öngörülemezliği karşısında Avrupa için hayati önemini korumaya çalışıyor.

KEİR STARMER'İN İSTİFASI: GERÇEK NEDENLER, AVRUPA GÜVENLİĞİ VE TRUMP FAKTÖRÜ

1. Ne Oldu?

İngiltere Başbakanı ve İşçi Partisi (Labour) lideri Keir Starmer, 22 Haziran 2026 Pazartesi günü Downing Street No. 10 önünde yaptığı açıklamayla istifa edeceğini duyurdu [1][2]. Starmer, parlamento grubuna "bir sonraki genel seçime liderlik etmek için en uygun kişi olup olmadığı" sorusunu sorduğunu ve bu sorunun cevabını "olgunlukla kabul ettiğini" söyledi [3]. İşçi Partisi'nin Ulusal Yürütme Komitesi'nden, aday gösterme sürecinin 9 Temmuz'da başlayıp 16 Temmuz'da tamamlanacağı bir takvim hazırlamasını isteyeceğini belirten Starmer, yeni liderin parlamentonun Eylül'de tatil sonrası toplanmasından önce göreve başlamasını sağlamayı hedeflediğini ifade etti [3]. Starmer, yeni lider seçilene kadar başbakanlık görevine devam edeceğini ve "düzenli bir devir teslim" için elinden geleni yapacağını söyledi [3].

Starmer'in muhtemel yerine geçecek kişi, eski Greater Manchester Belediye Başkanı ve 18 Haziran'da yapılan Makerfield ara seçimini kazanarak parlamentoya giren Andy Burnham olarak görülüyor [2][4]. Bu istifa ile Birleşik Krallık, on yıl içinde yedinci başbakanına kavuşacak — bu da yaklaşık iki asırdır görülmemiş bir liderlik değişim hızı [4][5].

2. İstifanın Arkasındaki Gerçek Nedenler

Kamuoyuna sunulan resmi gerekçe (partinin güveninin kaybedilmesi) doğru olsa da, bu çöküşün altında birkaç iç içe geçmiş süreç bulunuyor:

a) Yerel seçim hezimetleri ve Reform UK'nin yükselişi. Mayıs 2026'daki yerel seçimlerde İşçi Partisi 35 belediye meclisinin kontrolünü ve yaklaşık 1.500 koltuğu (seçime giren koltukların yüzde 60'ı) kaybetti [6]. Nigel Farage liderliğindeki sağ-popülist Reform UK partisi bu seçimlerde büyük kazanç sağladı [7][10]. BBC'nin ulusal oy projeksiyonuna göre İşçi Partisi ülke çapında yalnızca yüzde 17 oy alacaktı; bu da 2024 genel seçimine kıyasla yarı yarıya bir düşüştü [6].

b) Mandelson/Epstein skandalı. Starmer hükümeti, Aralık 2024'te eski İşçi Partisi figürü Peter Mandelson'ı Washington Büyükelçisi olarak atamıştı [6]. Eylül 2025'te Epstein dosyalarının yayımlanmasıyla Mandelson'ın mahkûm cinsel suçlu Jeffrey Epstein ile ilişkisinin boyutu ortaya çıktı ve Starmer onu görevden aldı [6]. Nisan 2026'da Mandelson'ın güvenlik soruşturmasını geçemediğinin Ocak 2025'te zaten bilindiği ortaya çıkınca, Starmer'in bu konuda Avam Kamarası'nı yanılttığı iddiaları gündeme geldi [6]. Skandal, Starmer'in Genelkurmay Şefi Morgan McSweeney'nin Şubat 2026'da istifasına, ardından İletişim Direktörü Tim Allan'ın istifasına yol açtı [6].

c) Savunma harcamaları krizi. Savunma Bakanı John Healey, hükümetin askeri harcama planlarının "yükselen tehditler karşısında" yetersiz olduğunu belirterek istifa etti [11]. Healey'nin istifası, Starmer'in kendi yakın çevresindeki güvenilirliğinin de zayıfladığının bir göstergesi olarak yorumlandı [11].

d) Göç, refah politikası ve "merkeze kayma" stratejisinin başarısızlığı. Starmer, göç ve refah reformu konusunda sağa kayan bir söylem benimsemişti; ancak bu strateji onu iki taraftan da açıkta bıraktı: Reform UK, hükümetin sınırları kontrol edemediğini öne sürerken, sol kanat eleştirmenler Muhafazakar tarzı politikaları benimsediği için Starmer'i eleştirdi [10]. Ocak 2026 itibarıyla YouGov'a göre halkın yüzde 75'i Starmer hakkında olumsuz görüş bildiriyordu; bu, net -57 puanlık bir popülerlik oranıyla yalnızca Liz Truss'un rakamlarına yakındı [1].

e) Burnham'ın Makerfield zaferi — tetikleyici an. Andy Burnham'ın milletvekili olabilmesi için bir İşçi Partili vekilin (Josh Simons) koltuğunu boşaltması ve Burnham'ın 18 Haziran'daki ara seçimde Reform UK'yi ezici biçimde yenmesi, parti içinde Starmer'den daha "kazanabilir" bir alternatifin somut kanıtı olarak görüldü [1][7]. Bu zafer, hafta sonu boyunca Starmer'in pozisyonunu hızla çözen baskıyı tetikledi [7].

3. Trump Faktörünün Rolü

Donald Trump'ın etkisi, Starmer'in düşüşünde dolaylı ama belirleyici bir arka plan oluşturdu:

- **Savunma harcamaları baskısı:** Starmer, Trump'ın NATO müttefiklerine yönelik eleştirilerine karşı Avrupa ülkelerinin kendi savunmalarını daha fazla finanse etmesi gerektiğini ısrarla savunmuştu [11]. Bu, hem ABD ile ilişkileri yönetme hem de iç politikada yetersiz bulunma arasında Starmer'i sıkıştıran bir denge unsuru oldu.
- **Enerji politikası eleştirisi:** Trump, istifa günü Oval Ofis'te gazetecilere yaptığı açıklamada Starmer'i kişisel olarak "sevimli bir adam" ve "bir tür arkadaşım" olarak tanımlarken, İngiltere'nin rüzgâr enerjisi politikasını doğrudan eleştirdi: Trump'a göre Starmer "enerjiyi mahvediyordu" ve ülke "her yerde yel değirmenleri" ile doluydu [10].
- **İran krizi ve ABD üslerinin kullanımı:** Starmer'in Trump ile ilişkisi, İran krizi sırasında İngiliz askeri tesislerinin ABD tarafından kullanılması meselesinde bozulmaya başladı [8]. Bu gerginlik, İngiltere'nin Washington ile "kullanılabilir" bir ilişkiyi sürdürme kapasitesi konusunda kalıcı bir soru işareti bıraktı [8].
- **Reform UK ile dolaylı bağlantı:** Starmer'i siyaseten köşeye sıkıştıran Reform UK'nin lideri Nigel Farage, Trump'ın destekçisi ve müttefiki olarak tanımlanıyor [7]. Bu bağlamda, Trump'ın ABD'deki popülist-milliyetçi siyaset tarzı, Britanya'da Reform UK'nin yükselişiyle simetrik bir dinamik oluşturdu; muhalefet lideri Kemi Badenoch'un istifa sonrası "ulusal güvenlik" ve "savunmayı finanse etme" çağrıları da bu çerçevede okunabilir [2].
- **Tarife ve ticaret baskısı:** Analizler, Burnham'ın da göreve gelir gelmez Starmer'i sıkıştıran aynı dış dinamiklerle (ABD'ye bağlı yükselen küresel enerji fiyatları, tarifeler) karşılaşacağını öngörüyor; bu da Trump yönetiminin İngiliz iç politikası üzerindeki dolaylı baskısının istifa sonrasında da süreceğini gösteriyor [5].

Sonuç olarak Trump, Starmer'in istifasının "doğrudan nedeni" değildi; ancak savunma harcamaları, enerji politikası, İran krizi ve Reform UK'nin yükselişi gibi kanallar üzerinden Starmer'in siyasi alanını sürekli daralttı.

4. Avrupa Güvenliği ve AB Politikaları Açısından Önemi

Starmer'in istifası, salt bir iç politika hadisesi olmanın ötesinde, Avrupa'nın güvenlik mimarisi için kritik bir an geldi:

a) "Gönüllüler Koalisyonu" (Coalition of the Willing) liderliği. Starmer, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ile birlikte, Ukrayna'ya askeri yardım sağlayan ve olası bir ateşkes durumunda uzun vadeli savunma desteği sunmayı taahhüt eden 35 devletlik ittifakın öncülerinden biri olarak tanındı [9]. Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, istifa sonrası Starmer'e "Avrupa ve Ukrayna güvenliği senin sayende daha güçlü" diyerek teşekkür etti; Macron ve Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski de benzer mesajlar paylaştı [9].

b) AB-İngiltere Güvenlik ve Savunma Ortaklığı. Chatham House'tan Olivia O'Sullivan'a göre, Starmer hükümetinin dış politikadaki en büyük başarısı, geçen yıl imzalanan ve Brexit sonrası ilk AB-İngiltere zirvesinde resmileştirilen "Güvenlik ve Savunma Ortaklığı" oldu [9]. Bu ortaklık, Ukrayna ve diğer savunma girişimlerinde daha fazla işbirliğini amaçlıyordu; ancak İngiltere'nin AB'nin 150 milyar avroluk savunma hazırlık fonu SAFE'e (Security Action for Europe) erişimi sınırlı kaldı [9].

c) Ertelenen AB-İngiltere Zirvesi. 22 Temmuz'da yapılması planlanan AB-İngiltere zirvesi, Starmer'in istifası nedeniyle ertelendi [8]. Bu zirve, tarım-gıda anlaşması, emisyon ticaret düzenlemesi ve gençlik hareketlilik programı konularındaki müzakereleri sonuçlandırması beklenen bir adımdı; aynı zamanda Londra ile Brüksel'in ekonomik ve güvenlik yakınlaşmasını tartışacağı bir platform olarak görülüyordu [8]. Yeni liderin (büyük olasılıkla Burnham) bu "reset" sürecini sürdürüp sürdürmeyeceği, zirvenin ne zaman yeniden planlanacağı ve sadece süreç diliyle mi yoksa somut sonuçlarla mı sonuçlanacağı, AB-İngiltere ilişkilerinin geleceği için belirleyici bir gösterge olarak işaret ediliyor [8].

d) E3 formatı ve ABD'ye bağımlılığın azaltılması. İngiltere, Almanya ve Fransa ile birlikte "E3" formatında Ukrayna ve İran krizi gibi konularda Avrupa'nın dış politika koordinasyonunu sağlayan kilit aktörlerden biri oldu [9]. O'Sullivan'a göre bu format, ABD'nin Avrupa güvenliğinde giderek daha az öngörülebilir bir rol oynadığı bir dönemde Avrupa stratejisinin büyük bölümünün arkasında yatıyor [9]. Starmer'in ayrılışı, E3'ün ivmesinde bir kayba yol açabilir, ancak İngiltere'nin AB ve Avrupa müttefikleriyle ilişkilerinin geleceği büyük ölçüde Starmer'in yerine kimin geçeceğine bağlı olacak [9].

e) Stratejik Savunma İncelemesi'nin (Strategic Defence Review) akıbeti. Geçen yılki Stratejik Savunma İncelemesi'ni gerçek bütçe taahhütlerine bağlaması beklenen plan zaten gecikmişti; bir "geçici" başbakanın taahhütleri yeniden teyit edebileceği ancak halefini zor finansman kararlarına bağlayamayacağı, bunun da müttefikler, savunma şirketleri ve Hazine tarafından anlaşılacağı belirtiliyor [8].

5. Sonuç

Starmer'in istifası, görünürde iç politika kaynaklı (yerel seçim hezimet, Mandelson skandalı, savunma harcamaları anlaşmazlığı, Burnham'ın Makerfield zaferi) bir gelişme olsa da, Avrupa güvenlik mimarisi açısından kritik bir zamanlamaya denk geldi: Avrupa savunma tabanını yeniden inşa etmeye, Ukrayna'yı desteklemeye, ABD'ye bağımlılığı azaltmaya ve ABD'nin güvenilirliği konusundaki şüphelerin şekillendirdiği bir NATO zirvesine hazırlanmaya çalıştığı bir dönemde [8]. Trump yönetiminin savunma harcamaları, enerji politikası ve İran krizi üzerinden uyguladığı dolaylı baskı, Starmer'in siyasi manevra alanını daraltan yapısal bir faktör olarak işlev gördü. Burnham'ın (veya başka bir halefin) AB-İngiltere "reset" sürecini, E3 formatını ve Ukrayna taahhütlerini sürdürüp sürdürmeyeceği hem Londra'nın hem de Brüksel'in önümüzdeki aylarda yakından izleyeceği bir konu olacaktır.

Kaynakça

- [1] 2026 Labour Party leadership crisis, Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/2026_Labour_Party_leadership_crisis
- [2] CNN, "June 22, 2026: Keir Starmer resignation, UK to get sixth PM in seven years, as Andy Burnham likely to replace him". <https://www.cnn.com/2026/06/22/world/live-news/keir-starmer-uk-pm>
- [3] Al Jazeera, "Updates: UK PM Keir Starmer announces resignation". <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2026/6/22/live-uk-pm-keir-starmer-expected-to-announce-his-resignation>
- [4] Al Jazeera, "Why has Keir Starmer resigned as UK prime minister, and who will take over?". <https://www.aljazeera.com/news/2026/6/22/why-has-keir-starmer-resigned-as-uk-prime-minister-and-who-will-take-over>
- [5] NPR, "Keir Starmer has resigned, paving way for a 7th U.K. prime minister in 10 years" (22 Haziran 2026). <https://www.npr.org/2026/06/22/nx-s1-5866231/keir-starmer-resigns>
- [6] 2026 Labour Party leadership crisis, Wikipedia (Mandelson/Epstein skandalı bölümü). https://en.wikipedia.org/wiki/2026_Labour_Party_leadership_crisis
- [7] TIME, "Starmer Resigns as Britain Prepares for Its Seventh Leader in 10 Years" (22 Haziran 2026). <https://time.com/article/2026/06/22/uk-prime-minister-keir-starmer-resignation-reports-burnham-leadership-potential/>
- [8] Safehouse Briefing (Substack), "Starmer's Resignation as Prime Minister Will Impact European Security Efforts". <https://safehousebriefing.substack.com/p/starmer-resignation-as-prime-minister>
- [9] Tempo (DW iştiraki), "What Keir Starmer's Resignation Means for European Security". <https://en.tempo.co/read/2110266/what-keir-starmer-resignation-means-for-european-security>
- [10] Newsweek, "Trump reacts to Starmer resignation, 'not Winston Churchill'". <https://www.newsweek.com/how-keir-starmer-leadership-uk-unraveled-12102058>
- [11] The Hill / AP, "Keir Starmer says he's staying put after defense secretary's departure hammers his authority". <https://thehill.com/homenews/ap/ap-international/ap-keir-starmer-says-hes-staying-put-after-defense-secretarys-departure-hammers-his-authority/>